

Cartes que són lliçons de vida (II). Pasolini, “educador autèntic”

Publicat per [Centre d'Informació i Documentació](#) [1] el 05/10/2018 - 10:11 | Última modificació: 05/10/2018 - 12:53

[Pier Paolo Pasolini](#) [2] | [Trotta](#) [3]

Dèiem en la [primera part](#) [4] d'aquest post que **les cartes són una de les expressions literàries més lliures** i que segurament millor defineixen una societat i un temps. També, segurament, són maneres d'encetar **converses senzilles que permeten** com cap altra l'intercanvi d'idees i **la reflexió afilada sobre la quotidianitat**. Per tot això, i perquè Interacció 18 se centra en 'la humanitat dels humans', **parlarem del mestre, poeta, escriptor i cineasta italià Pier Paolo Pasolini**, [1] que a més de pel·lícules com Teorema (1967) i Salò o les 120 jornades de Sodoma (1975) **ens va llegar obres literàries immenses com la de “Gennariello”, un petit tractat pedagògic que és un clam contra el conformisme** i contra qualsevol complicitat amb el poder. [2]

En aquesta obra l'autor es dirigeix a un adolescent napolità imaginat, **Gennariello**, a través d'una sèrie de

cartes escrites en el context de l'Itàlia posterior a la Segona Guerra Mundial, i que avui dia conserven **plena vigència estètica i política**.^[3] Pasolini fa ús del gènere epistolar per reivindicar **el diàleg com a eina fonamental per a la pedagogia crítica**: “no es pot ensenyar si no s’aprèn al mateix temps”^[4] i, a la vegada, evidencia que els discursos d’aquells qui no es qüestionen ni fan qüestionar els mecanismes i les condicions que originen el nostre lloc al món —els “deseducadors”— **només són capaços de fabricar persones obedients, reprimides i mediocres**; persones que viuen, però que “haurien d’estar mortes”.

La voluntat de trobada de l'autor amb Gennariello és també **la voluntat de rencontre amb els seus lectors i espectadors** de les seves pel·lícules o obres de teatre. **Com a intel·lectual actiu en el debat públic amb una profunda consciència cívica**, Pasolini escriu alhora una **carta d’amor a l’educació, la cultura i les arts**, amb **espai per a l’esperança** en una llibertat **que ens deslliuri de l’esclavitud de la culpa** transmesa de pares a fills, de generació en generació.

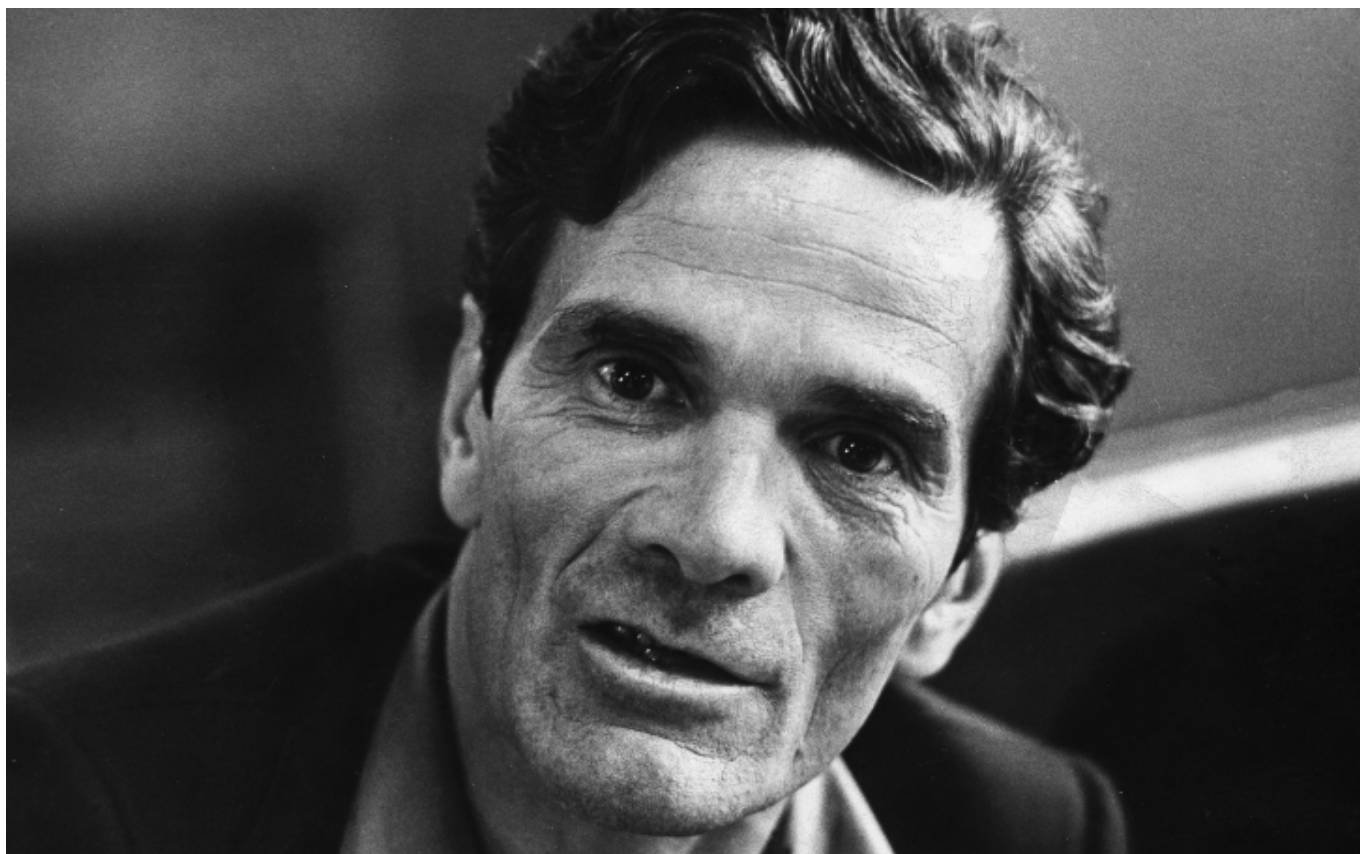
A més de la possessió del món per part dels amos existeix una possessió del món per part dels intel·lectuals, i es tracta d’una possessió real. [...] **És la possessió cultural del món el que dona la felicitat.**” (“[Gennariello](#) [5]”, p. 64)

Però, quina és, aquesta culpa? L’autor diu que els pares s’han fet responsables del **feixisme**; després, d’un **règim clerical-feixista fingidament democràtic**, i que finalment han acceptat la nova forma del poder, l’última de les ruïnes, la ruïna de les ruïnes: **el poder del consumisme**. Però, per damunt de tot: **“la nostra culpa de pares consisteix en creure que la història no és ni pot ser més que la història burgesa.”**^[5]

Pasolini creu fermament en el materialisme històric, és a dir, en el pes que les forces productives i els condicionants materials que ens envolten tenen en relació amb la manera com s’estructura la vida social, política i espiritual de les persones, i també, és clar, amb la lluita de classes. Per això **diu que els objectes ens ensenyen**:

L’educació que a un noi li donen els objectes —en altres paraules: **els fenòmens materials de la seva condició social**— **converteixen** a aquest noi al mateix temps **en el que és i en el que serà durant tota la seva vida**. És la seva carn la que és educada com a forma del seu esperit.” (“[Gennariello](#) [5]”, p. 38)

I els objectes fabricats en sèrie per al consum massiu ens despersonalitzen a tots. Potser per aquest motiu Gennariello sigui un jove napolità: **Nàpols és “l’última metròpolis plebea”**^[6] o, **com digué l’escriptor, periodista i poeta Erri de Luca**,^[7] **“l’única ciutat on la fisonomia sobreviu a l’erosió de les característiques”**, immune al contagi de la història. “Aquí la gent encara té una cara”.

Pier Paolo Pasolini (Font: [Democresia](#) [6]. Revista de actualidad, cultura y pensamiento)

L’obra de Pasolini, lúcida, franca i vehement, ens educa per empènyer-nos a actuar; és un **al·legat constant contra la mansuetud i la passivitat**.^[8] Igual que passa amb la poesia, la seva vertadera força rau en la capacitat per activar el procés mental que “condueix de la introspecció a l’expressió i viceversa”. Per això, a través de les metàfores i la imaginació, l’**autor ens convida** a superar l’instint i la força del costum, i **a compartir la nostra vida amb els nostres iguals**:

Si, en canvi, t’ha educat algú, només pot fer-ho amb el seu ésser, no amb la seva parla. O sigui: amb el seu amor i la seva possibilitat d’amor. (“[Gennariello](#) [5]”, p. 32)

Amb tot, **Genariello és una obra inacabada**. El novembre de 1975, quan tenia 53 anys, **Pier Paolo Pasolini va ser assassinat** en circumstàncies que encara no han estat aclarides, però que segurament van tenir molt a veure amb la llibertat^[9] amb la qual havia escollit viure. A [Interacció 18](#) [7] **el volem recordar com un dels “autèntics educadors”**^[10] que tothom hauria de conèixer.

Podeu consultar aquest [llibre](#) [5] al [Centre d’Informació i Documentació](#) [8]

[Inicia sessió](#) [9] o [registra’t](#) [10] per enviar comentaris

^[1] Pier Paolo Pasolini va ser també traductor, actor, guionista, periodista, filòsof, lingüista, dramaturg i crític de cinema.

^[2] Podeu consultar aquesta obra inclosa dins el llibre “[Cartas Luteranas](#) [5]”, del mateix autor, al [Centre d’Informació i Documentació](#) [8] del [CERC](#) [11].

[3] Les cartes dirigides a Gennariello es van anar publicant successivament a ‘[Il Mondo](#) [12]’.

[4] “[Gennariello](#) [5]”, p. 45. Aquesta traducció al català i les que segueixen són nostres.

[5] Op. cit., p. 16.

[6] Ibid., p. 20.

[7] Llegiu l’entrevista d’Enzo D’Errico a **Erri de Luca** «[El inventado “Gennariello” de Pasolini. de Erri De Luca](#) [13]», al web del [Centro Studi Pier Paolo Pasolini](#) [14], i publicada originalment al “Corriere della Sera”, el 16 de octubre de 1994.

[8] Francisco Albornoz destaca la **qualitat “performativa” de l’obra de Pasolini**, la seva sensibilitat a la “performativitat de la vida”, en la mesura que la seva càrrega estètica i política conté accions en si mateixa. “[Pasolini / Performatividad / Política. La vida como obra de arte](#) [15]”.

[9] No podem deixar passar aquesta ocasió per recomanar-vos la lectura de l’informe de [Sidd Joag](#) [16] “[Safeguarding the daring voice: Arts & freedom of expression](#) [17]”, publicat per l’[IETM - International Network for Contemporary Performing Arts](#) [18] a Brussel·les, en col·laboració amb [Arts Everywhere/Musagetes](#) [19] (març 2018).

[10] El 1947 Pasolini va publicar el text “**Los auténticos educadores**”, que podeu llegir en el llibre “[Demasiada libertad sexual os convertirá en terroristas](#) [20]” (p. 41-44), disponible al [Centre d’Informació i Documentació](#) [8] del [CERC](#) [11].

Categories: Sociologia de la cultura

Categories: Professions artístiques i culturals

Categories: Educació cultural

Etiquetes: literatura

Etiquetes: cinema

Etiquetes: pensament

Etiquetes: materialisme cultural

Etiquetes: ideologia

Etiquetes: poesia

Etiquetes: educació

Etiquetes: Itàlia

Etiquetes: #interaccio18

Etiquetes: Pasolini, Pier Paolo

- [21]

URL d’origen: <http://interaccio.diba.cat/CIDOC/blogs/2018/cartes-pasolini>

Enllaços:

[1] <http://interaccio.diba.cat/members/centre-dinformacio-documentacio>

[2] <https://cercl.diba.cat/cgi-bin/koha/opac-search.pl?q=pasolini>

[3] <https://www.trotta.es/>

[4] <http://interaccio.diba.cat/CIDOC/blogs/2018/cartes-llicons-vida>

[5] <https://cercl.diba.cat/cgi-bin/koha/opac-detail.pl?biblionumber=46007>

[6] <https://www.democracia.es/asuntos-sociales/pasolini-la-educacion-sinceramiento-necesario/>

[7] <http://interaccio.diba.cat/CIDOC/blogs/2018/interaccio18-programa>

[8] <http://www.diba.cat/web/cerc/cidoc>

[9] <http://interaccio.diba.cat/>

[10] <http://interaccio.diba.cat/form/alta-comunitat>

[11] <https://www.diba.cat/web/directori/oficina-d-estudis-i-recursos-culturals>

[12] [https://en.wikipedia.org/wiki/Il_Mondo_\(magazine\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Il_Mondo_(magazine))

[13] <http://www.centrostudi pierpaolopasolinicasarsa.it/molteniblog/gennariello-scugnizzo-di-pasolini/>

[14] <http://www.centrostudiperpaolopasolinicasarsa.it/>

[15] https://scielo.conicyt.cl/scielo.php?script=sci_arttext&pid=S0718-71812015000200020

[16] <http://artseverywhere.ca/2018/09/06/the-daring-voice/>

[17] http://interaccio.diba.cat/sites/interaccio.diba.cat/files/safeguarding_the_daring_voice_fp_ietm2018_artsfreedom_of_expression.pdf

[18] <https://www.ietm.org/>

[19] <http://artseverywhere.ca/>

[20] <https://cercles.diba.cat/cgi-bin/koha/opac-detail.pl?biblionumber=46001>

[21] <http://interaccio.diba.cat/node/7785>